

Ekoseutumallit -hankkeen

Liikkumisen Top Ten -väittämät

Liikkumisen Top Ten -väittämätäulu on laadittu VTT:n ja MMM:n Ekoseutumallit -hankkeessa (Ekotehokkaan maaseudun ja kaupunkiseudun kokeilumalleja). www.vtt.fi/ekoseutu

MAA- JA METSÄTALOUSHMINISTERIÖ

1. Työmatkojen määrä vähenee, mutta matkat pitenevät. Etätyö vähentää työmatkojen määrää, mikäli etätyöpäivät pidetään kokonaisina. Työmatka pitenee, mikäli etätyömahdollisuuden ansiosta muutetaan kauemmas työpaikalta. Yhteiskunta erikoistuu ja liikkumismahdollisuudet sekä monipuolistuvat työaikajärjestelyt mahdollistavat pidemmät työmatkat. Työllisyysasteen lasku vähentää luonnollisesti myös työmatkaliikennettä.

2. Vapaa-ajan matkat lisääntyvät vapaa-ajan lisääntymisen ja taloudellisen kasvun myötä.

Toisaalta yhä enemmän ajasta vietetään virtuaalimaailmassa. Virtuaalimatkailuun yhdistetään usein fyysinen matka, kun esimerkiksi netin kautta tutustutaan etukäteen matkakohteisiin tai saadaan kimmoke matkustamiseen.

3. Lentomatkat lisääntyvät.

Terrorismin uhasta huolimatta lentomatkailu kasvaa sekä loma- että liikematkailussa. Syyskuun 11. päivän jälkeen tapahtui tilapäinen notkahdus, jolloin vältettiin lentämistä. Tilanne kuitenkin normalisoitui varsin pian. Videoneuvottelutekniikoiden kehittyessä osa lentomatoista voidaan korvata videoneuvotteluilla. Lentomatkailun lisääntyminen voi tasaantua, mikäli lentopolttoainetta ruvetaan verottamaan.

4. Maaseudun joukkoliikennetarjonta vähenee.

Aluerakenteessa eri osia toisiinsa kytkevä liikenneverkko on tärkeä tekijä. Liikenneverkon toimivuus ja laatu sekä joukkoliikennepalvelujen saatavuus ovat maaseudun elinvoimaisuuden kynnyiskohtia. Väestön väheneminen maaseutualueilla johtaa kuitenkin siihen, että yhä pienempi osa maaseudun joukkoliikennepalveluista pystytään pitämään yllä lipputulolla. Maaseudun liikennepalvelut pystyttäisiin tuottamaan tehokkaammin, jos kunnat lisäisivät seudullista yhteistyötä ja yhdistäisivät yhteiskunnan maksamia kuljetuksia.

5. Kutsujärjestelmät ja yhdistetyt kuljetuspalvelut yleistyvät.

Maaseudun vähenevän joukkoliikennetarjonnan vastapainona kehitetään kutsujärjestelmiä vastaamaan väestön liikkumistarpeisiin: jos ei liikenneväline kulje kahta kertaa päivässä, niin ainakin kerran. Kunnilla on intressi yhdistää sosiaali-, terveys-, koulu- ja esimerkiksi ruokakuljetuksia. Kunnat yrittävät yhdistellä kyseisiä matkoja keskitetysti tai useamman kunnan yhteistyönä.

6. Autoilijoiden keski-ikä kasvaa.

Eläköityvät ihmiset ja naiset ovat aiempaa useammin autollisia. Uusista ajokortin saavista henkilöistä noin puolet on naisia. Autoista ei helpolla luovuta, kun kerran auton käyttöön on totuttu.

7. Ikääntyvien ihmisten liikkumistarve ja liikkuminen lisääntyy.

Nyt ikääntyvät ovat tottuneet erilaiseen yhteiskuntaan ja palveluihin kuin aikaisemmat ikäluokat. Varttunut väestö on aiempaa keskimääräisesti terveempää ja aktiivisempää.

8. Nopeat junat lisäävät raideliikenteen osuutta kotimaan liikenteessä.

Tämä tapahtuu lentoliikenteen kustannuksella, mikäli taloudelliset realiteetit muuntuvat raideliikennettä tukevaksi. Tällä hetkellä kuitenkin Suomessa eivät nopeat junayhteydet voi olla matkustajamäärien vähäisyyden vuoksi kannattavia kuin tietyillä matkaväleillä.

9. Matkojen ketjuttamismahdollisuudet tullaan hyödyntämään aiempaa paremmin.

Vaikka yhdyskuntarakenne hajaantuu, niin se ei suoraan kasvata liikennesuoritetta samassa suhteessa. Jos henkilö muuttaa kauemmas, niin hän ei välttämättä samassa suhteessa lisää liikennettä, koska pyrkii ketjuttamaan matkansa aiempaa huolellisemmin. Matkojen ketjuttamismahdollisuuksien hyödyntämistä edistävät yleinen kiireen tunteen lisääntyminen ja paineet parempaan ajan hallintaan sekä toisaalta ympäristöhaittojen vähentämistavoitteet.

10. Verkkoakaupankäynti ei vähennä fyysistä liikkumista odotetulla tavalla.

Vaikka verkkoasioinnin määrä on kasvussa, niin toistaiseksi asiakkaiden ja kauppioiden toiveet ja tarpeet eivät kohtaa. Kuluttajat voisivat haluta ostaa painavat päivittäistavaratuotteensakin verkosta, mutta kauppoilla ei ole tarpeeksi toimivia toimitusjärjestelmiä ja toisaalta asunnoissa ei ole kahdelta puolelta lukittavia kylmäsäilytystiloja rakennuksissa. Kauppiaat haluavat asiakkaat fyysisesti kauppaan tekemään myös heräteostoksia.

Ekoseutumallit -hankkeen liikkumisen kehitysnäkymäväitteiden laadintaan ovat osallistuneet Tuuli Järvi, Jukka Räsänen ja Sirkka Heinonen VTT:ltä sekä Markku Kivari Strafica Oy:stä. Liikkumisen Top Ten -väittämiä on tarkoitus työstää edelleen jatkohankkeessa ja niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi aivoriihiaineistona tai strategiatyössä. Kommentit väittämisistä ja tiedustelut hankeyhteistyömahdollisuuksista ovat tervetulleita. Ne voi lähettää Ekoseutumallit -hankkeen yhdyshenkilöille (projektipäällikkö: sirkka.heinonen@vtt.fi tai tutkija: minna.halonen@vtt.fi)

Liikkumisen Top Ten -lähde: Sirkka Heinonen (2005). Ekotehokkaan maaseudun ja kaupunkiseudun kokeilumalleja. Teoriaa ja käytännön innovaatioita. Tutkimusraportti RTE3343/05 Raporttiluonnos 21.9.2005.

YHTEYSTIEDOT:

VTT

PL 1000
02044 VTT

Johtava tutkija
Sirkka Heinonen
puh 020 722 6288
sirkka.heinonen@vtt.fi, www.vtt.fi

